

Sostenir la programació en temps de crisi: els primers indicis d'un canvi de model

Publicat per [Interacció](#) [1] el 17/09/2013 - 15:52 | Última modificació: 06/07/2026 - 10:51

L'*Informe de les programacions dels espais escènics municipals. Resultats 2012* documenta un punt d'inflexió en l'evolució del Circuit de la Xarxa d'Espais Escènics Municipals. Per primera vegada, la crisi econòmica es reflecteix simultàniament en gairebé tots els indicadors: disminueixen els municipis participants, la programació, els espectadors i la despesa en contractació. Malgrat això, el document no transmet una imatge de simple retrocés. La seva lectura mostra com els ajuntaments comencen a redefinir la sostenibilitat del servei públic, intentant preservar l'accés a la cultura mentre adapten els models de gestió a un context de recursos decreixents. El resultat és una tensió que, segur, marcarà els anys següents: mantenir la funció pública dels equipaments amb menys capacitat econòmica.

El primer indicador d'aquest canvi és la mateixa dimensió del Circuit. El 2012 hi participen 85 ens locals, un 11% menys que l'any anterior i un 23% menys que el màxim assolit el 2009. La reducció afecta sobretot els municipis petits, més vulnerables davant les restriccions pressupostàries. Tot i així, la xarxa continua arribant a gairebé tres milions d'habitants, el 75,5% de la població de la província de Barcelona, fet que posa de manifest la solidesa territorial del sistema malgrat la crisi.

La programació també es redueix, encara que de manera moderada. El Circuit ofereix 1.429 funcions, un 4% menys que l'any anterior. El teatre continua representant més de la meitat de les funcions, seguit de la música, mentre que la dansa i el circ pateixen les reduccions més importants. Paral·lelament, augmenten lleugerament tant el nombre de companyies com el d'espectacles programats. Aquesta combinació revela una estratègia significativa: els municipis redueixen el volum global d'activitat sense concentrar encara més l'oferta, sinó mantenint una certa diversitat artística. Cada espectacle gira menys vegades dins del Circuit, fet que contribueix a ampliar la varietat de la programació disponible.

? El repte ja no és programar més, sinó mantenir una oferta estable amb menys recursos.

Els públics també reflecteixen aquest context de contenció. L'assistència disminueix fins als 341.024 espectadors, un 3,8% menys que el 2011, mentre l'ocupació mitjana baixa fins al 55,3%, el nivell més baix dels darrers quatre anys. La música és l'únic gènere que incrementa simultàniament funcions, públic i ingressos, mentre que la dansa i especialment el circ experimenten retrocessos molt intensos. Les diferències territorials també s'accentuen. Els municipis petits registren una forta caiguda tant en programació com en assistència, mentre que els municipis mitjans mantenen o fins i tot milloren alguns indicadors d'activitat.

L'apartat econòmic és probablement el més revelador de tot l'informe. La despesa en contractació baixa fins als 7,2 milions d'euros, la xifra més baixa dels darrers cinc anys. Tanmateix, els ingressos per taquilla no només resisteixen, sinó que augmenten lleugerament fins a assolir el millor registre de tota la sèrie. Això permet que la taxa de cobertura dels caixets arribi al 53,6%, també el màxim dels darrers anys. El cost mitjà per assistent disminueix mentre el preu mitjà de l'entrada augmenta considerablement. El document interpreta aquesta evolució com un avenç cap a un model més sostenible, en què els espectadors assumeixen una part més gran del cost dels espectacles.

Aquesta és una de les aportacions més interessants de l'informe, encara que també admet una lectura crítica. La millora dels indicadors econòmics no respon a un increment de la demanda cultural, sinó a una combinació de reducció de costos, augment dels preus de les entrades i ajust dels criteris de programació. L'informe presenta aquest procés principalment com una millora de l'eficiència. Amb perspectiva, també pot interpretar-se com l'inici d'un desplaçament progressiu del finançament de les arts escèniques cap als usuaris, una tendència que planteja interrogants sobre els límits de la sostenibilitat basada en el taquillatge.

El paper de l'Oficina de Difusió Artística continua essent determinant. El 81% de les funcions reben suport de la Diputació i, a partir del segon semestre de 2012, el canvi en el sistema administratiu transforma el finançament en subvencions directes als ens locals. Aquesta modificació també afecta les gires de promoció, que experimenten una forta reducció tant pel nombre d'espectacles com de funcions. L'informe atribueix bona part d'aquesta davallada als nous criteris administratius més restrictius per considerar una producció dins del programa de gires.

Llegit avui, aquest informe representa molt més que el balanç d'un any difícil. Marca el moment en què la sostenibilitat deixa d'identificar-se amb el creixement continu de l'activitat i passa a associar-se amb la capacitat d'equilibrar recursos, programació i ingressos. Aquesta nova lògica permet mantenir viu el Circuit durant els anys més intensos de la crisi. Al mateix temps, obre un debat que recorrerà tota la dècada següent: fins a quin punt una política cultural pot millorar els seus indicadors d'eficiència sense modificar les condicions d'accés, la diversitat de la programació i el mateix sentit del servei públic. (n. de l'e., 2026)

Referència

Diputació de Barcelona. Oficina de Difusió Artística. (2013). *Informe de les programacions del Circuit de la Xarxa d'Espais Escènics Municipals. Resultats any 2012*. Diputació de Barcelona.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Anuari

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: gestió cultural

Etiquetes: públics de la cultura

Etiquetes: finançament de la cultura

Etiquetes: avaluació de polítiques culturals

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2013/2012-circuit-oda>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/e130157.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/4217>